

Nemzeti Társalkodó

Februarius 24dik napján 1835.

A' Beduinek Syriában és Egyiptomban.

Mivel *Mehemed Ali* hatalma 's *Egyiptom* jelen helyzete, mit a' politikai világban elfoglalni elhivatva látszik, nagyobb részint pusztákban élő népségek érzetétől 's hadiszellemétől függ, minden a' mi ezen vadnépek erköltseiről és szokásairól esmértetésül közöltetik, annál élénkebb figyelmet 's érdekeseb elfogadást érdemel, minél bizonyosabb az, hogy *Mehemed Ali* politikája következésében talán csak az *Arabs* nép törzsök' magasabbra emelése egyedül az, mi az ő szüleményei közül legbizonyosabban fennmaradand. Eddig elő a' puszták lakóiról csak helytelen képzeteink voltak, midőn ezeket átaljában közönséges rablóknak tartottuk, de ha a' *beduint* közelebbről tűzhelyénél saját sátorában vizsgáljuk, épen anyira bámuljuk nemes 's lovagi maga viseletét, mint a' menyire magához vonsz élet módja 's foglalatosságai kellemessége. Különös helyzetjek azt mutatja ugyan hogy esmereteik igen szűk háttárok közzé vannak szoritva, 's hogy kötelességröli nézeteik nagyon helytelenek és hiá-

nosok. De különböző régibb és újabb időbeli történetek a' *Beduinek* állapotjokban nevezetes változásokat okoztak. Az ők pusztalakokba is európai gondolatok és eszméletek szivárogtak-bé, és az *Ismael* fiainak nagy csoportjában, bizonyos közönséges forrás, a' következő nagy változások előpostája, nyilván látható. Törökország hanyatlása, újabb befolyást és nagyobb fontosságot adott a' puszták nép törzsökének, 's ha az *Ottomanok* hatalma Syriában és Afrikában teljesleg elenyészend, e' nagy változás hihetősen csak a' *Beduinek* által történhet-meg. *Mehemed Ali* át látta ez igazságot, és ezért minden intézetjei kivitelében a' főbb nép törzsökök közös munkálatját megnyerni igyekszik, 's ez igyekezete még eddig nem is vala siker nélküli. — Ámbár ezen merész *Beduinek* a' basával jó egyetértésben vannak 's tervei kivitelében segittik is őket, még sem lehet ezeket a' basa alattvalói közzé számlálni. Ámbár több helyeken részint foglalatosságai, részint szokásaik és erkölcsök által a' *Beduinek* egy nemzetté olvadtak a' *Fellah*-kal*) még is nevezetes nagy különbség van most is közöttök, mely mind addig fenn maradand míg az egész pusztá mivelt és termő földé változik át, és a' puszták büszke tulajdonosai, helyt maradó megtelepedett lakosokká változnak. *Mehemed Ali* égyiptomi győze-

*) *Felláh* k Égyiptomnak földmivelő népei, a' *Scheik*-ek vagy városi és falusi birók igazgatása alatt vannak,

delmeit nagyobb részben *Beduin* lovassainak köszönheti; minden ütközetekben ezek hozták rendetlenségbe a' török had sereget, ezek üldözték a' megszalasztottakat, és ezek vágták-el azoknak útjokat; minden veszélyes hadi munkákban, megtámodásban és harcban ezek védték elől és hátul *Mehemed Ali* seregeit, ezek vezették a' *Fellah*-kat ütközetekbe, 's elzárták tőlök azon reményt is, hogy szaladásban kereshessék menekvéseket. Ezek a' hadi élet terheinek hordozására, 's veszedelmeivel szembe szállásra mintegy reá születtek; 's pusztá tanyájokban egész életek örökös háboruból áll. Mindég lovan ülve, láncsájikat és fegyvereiket szünetlen kezeikbe szorítva, 's éjjeli nappali végnélküli csatázásaikban magokat a' megtámodásra vagy védelemre szünetlen készen tartva, mint ön magok mondják, mindég kezeikben hordozák ök saját életeket, 's készek ezt akár-mely csekély alkalommal is kockáztatni. Azon széles terjedelmű puszták, melyek név szerént ugyan *Mehemed Ali* statusaihoz tartoznak, de a' melyeken ő csak a' számos *Scheik*-kek ügyes bánás módjok által gyakorol valami csekély hatalmat, hasonlók mind meganyi nagy kiterjedésű, szüntelen fegyverben álló, 's részint fenytékezett katonasággal tömve lévő raktárakhoz. E' kimeríthetetlen forrásokból vették *Mahomed* és az első *Kalifák* azon rettenetes seregeket, melyek hasonlíthatatlan sebességgel hódíták-meg

a' fél világot, 's ha *Egyiptom* mostani uralkodója e' segéd forrásokat használni 's becsülni tudja úgy a' szultánnak, 's ellene felkelhető, minden más ellenségeinek megtámasztásokat, vissza verheti. —

A' hasa, francia tanácsadói javaslatjok következtében, jobbnak tartja a' *Beduineket* lassanként *Fellah*-ká változtatni. *Egyiptomnak* és *Nubiának* némely részeiben telepedtek-meg *Beduinek* 's közöttök szorgalom és tisztaság uralkodik, 's bizonyos szabadságokkal is élnek. Azonban ezt nem lehet a' *Beduineknek* a' *Fellah*-k feletti felsőbbségeknek tulajdonítani, mert a' *Fellah*-k ősei kik az első *Kalifák* alatt *Egyiptomot* meghódíták hasonlólag *Beduinek* voltak. Midőn *Mehemed Ali* a' *Beduineket* földmivelő lakóssá akarja formálni, épen saját hadi erejét kevesíti, de tulajdon szerencséjére 's a' nomád nép törzsökök hasznokra, ez intézetben vett cél csak igen kicsiny mértékben létesülhet. A' vándor élet mód kelleméhez szokva és a' foglalás 's gazdagság reményeivel könnyen felindítatva, őket a' legméresebb 's veszedelmesebb csatázásokba lehet vezetni. — Azon közönségesen elterjedett vélemény hogy e' nép csupa rablokból áll, igen vastag tévedés. A' puszták határszélein valamint szinte minden statusok határain vannak némely kicsiny sereg, melyek rablásból élnek, de ezek magok rossz viseletéért üzetettek-ki a' pusztából 's valyon ezért a' puszták belsőiben lakó *Beduineket* is mind rab-

lónak kell-é tartanunk? Mivelt 's társasági életben lévő nemzetek könnyen azt képzelhetnék hogy nomádnépeknek semmi jussok semmi tulajdonok mit oltalmazzanak nincsen, 's hogy a' szenvedett megbántásokat meg nem bosszulhatnák. De ha *Törökök*, *Persák* 's több e'félék a' karavánok útjához közel lakó *Beduineknek*, saját erejeken a' pusztában ásott kútjait, hol a' víz sokkal becsesebb mint a' legdrágább bor, bétöltik, számos tevéiket az ök legelőikre hajtják, vagy azon néhány élőfaikat melyek nékik árnyékot tartanak, levágják, 's minden ezen méltatlanságokért semmi kárpótlást nem nyerhetnek sőt csuf-sággal illetetnek, lehet-é csudálni ha ök fegyverrel úzik-el magoktól az ily kártékony utazókat? Nem kell azt is elfelejtenünk, hogy a' *Török* az *Arabsot* úgy nézi mint a' tizenhatodik századbéli európaiak az *Indusokat* nézték, kik iránt igazsággal viseltetni 's velek emberileg bánni nem tartották szükségesnek. Ha valamely syriai basának lovakra van szüksége, a' szomszéd *Beduin* néptől veszi-el azokat, ha *haremét* kívánja népesíteni ezektől rabolja-el saját feleségeiket és leányaikat. Különösen *Syria* határszélein foly-
nak ez alávaló csatázások, melyekben a' *Beduinek* mindég becsülettel bánnak ha szintén olykor kevésbé kegyetlenek is, a' *Törökök* pedig mindég legnagyobb hitetlenséget 's alacson politikát mutatnak. Számos példák közül, melyek ez állítás bizonyítására felhozattathatnának csak egyet említek. A' há-

lehi basa a' nélkül hogy valami megbántást vagy sérelmet adhatott volna okul, csak rablás kivánságától ösztönöztetve, saját költségén igen nagy haddal készült, az *Zor* tartományban euphrates fojó mellé telepedett arabsok régi igazgatójok *Fahel* ellen. — Hadi ereje *Mutsellim* vezérlése alatt két ezer török katonából 's ezer fegyveres parasztokból és négy ágyuból állott, ezeken kívül a' *Hadadun* nép törso'kből még ezer arabsok követték, kiket e' háborura mint szövetségeseit segítségül szóllított volt fel maga mellé a' basa. — E' hadsereg sokkal számosabb volt, mint a' mennyi szükséges vala, az öreg inkább gazdagsága mint hadi segéd eszközei által híres patriarchának megrettentésére, ki is hogy a' fenyegető hadat kikerülje egy jó summa pénzt ajánlott *Mutselimum* nek, de ezen ajánlat a' basa pénz szomját nem csendesíté hanem még nagyobra hevité. — Előnyomula tehát seregével, 's képzetében már birtokában vala *Fahel* minden gazdagságának, midőn serege hirtelen körülkerítettén megtámadtatott és szélyel verett. A' győzedelmesek hatalmokban esett a' négy ágyu 's maga a' vezér is elfogattatott. Egy ezen csatában jelen volt paraszt következőleg adta elő az ütközet folyamatját és kimenetelét: „az egész ütközet nem egy napot, de egy órát vagy fél órát is alig tett, szinte annyi idő alatt mint a' mennyi alatt most elő beszéllem már az egész ütközetnek vége volt. Az ágyuk első tüze egyszerre meg-

ölt öt embert, de ekkor már körül valának vétetve a' pattantyusok 's még annyi idejek sem leheté hogy újból megtölcsék ágyujikat, már kardot kellett rántaniok. Mivel a' *Mu-tsellim* közöttök vala nyakason ellent állának előbb a' megtámadásnak, de végre *Fáhel* láncsáitól keresztül szuratra mind elhullottak.“ Csak a' vezér életének kedveztek és ennek is csak a' beduin vezér egyik fiának maga közben vetése tekintetéből, ki a' csata mezőt minden felőlről körül nyargalta e' kiáltással: halál a' *rum*-oknak *) de kegyelem honnosíknak, kik-akarattjok ellen kéntelenségből vezéreltetek ide ellenünk.—

Az arabok kik a' basával szövetségben voltak minden uti portékáikat hátra hagyva futásban kerestek magoknak menedéket, 's szaladás közben asszonyaik közzül egyet hátra hagytak. Midőn *Fáhel* az arabok elhagyatott sátorait szemlélné, emberei közzül egy meglátá a' hátra maradt arabs asszonyt 's így szólítá-meg azt: néne *) mit csinálsz te itt? — Megáldatott állapotban vagyok felel ez, 's minden pillanatba várom megszabadulásomat. Úgy tégedet az Isten rendelt nékem monda az arabok, 's e' szókra tiszte-

*) *Rum* névvel nevezték az arabok és persák hajdon a' keleti romai birodalmot, mely nevezetet utóbb az arabok a' törökökre is ruháztak, mivel több ezer évektől fogva minden megtámodtatások kelet felől jöttek ellenek. —

*) *néne*, az arabok tiszteletből így szólítják az idegen asszonyokat.

telettel félre vonult bizonyos távolságra. Egy idő múlva újból vissza tért oda, 's midőn látná hogy a' szegény asszonynak semmije nincs mibe kisdédét bétakarhassa, saját felső öltözetét elhasítá 's oda adá a' szegény asszonynak, és mihelyt oly állapotban volt az asszony hogy lovára ülhetne, feltette őtet gyermekestől 's elvitte elszaladott felel-
 hez, hol vissza adá az anyát és gyermekét az övéinek. A' háládatos férj bémutatá őtet a' *Hadadun* nemzetség igazgatójának, ki igen barátságosan fogadta 's megkérte hogy a' nap hátra lévő részét tulajdon sátorában töltené el. A' *Fáhel* kíséretéből lévő arabs, elfogadá a' meghívást azon reménytől lelkesítve hogy a' két arabs nemzetségeket, melyek hasonló gyűlölséggel viseltetnek a' *Törökök* ellen majd össze békéltetendi. Más nap reá is beszéllé az igazgatót hogy vele együtt a' győzedelmes *Fáhel* táborába menne. — Midőn a' *Fáhel* sátorához érkeztek az öreg *Fáhel* szemére veté a' *Hadadun* nemzetbeli arabs igazgatónak az *Osmanokkal* kötött szövetségét. Az ifiu arabs békével elhalgatá az érdemlett szemrehányásokat, 's férfui méltósággal így felelt nekie: *Fáhel* én *Hadadun* nemzetbeli vagyok, elhiheted-é felőlem hogy én a' ravasz *Osmanokkal* egyenes barátságban lehetnék? Közöttem és közötted egyenes és nyilvános ellenségeskedés foly, de a' *Törökök* nem tartják magokat a' hadfolytatásban oly szent törvényekkel lekötelezve mint az *arabsok*, ők nem becsülik asszonyaink tisz-

taságát, ők meggyilkolják azon bátor vitézt kit történetesen a' nyeregből le-ejtettek, ők megfosztják az ellenséget gyáva módra saruitól és víz tömlőjétől, 's a' pusztában az égető szomjuság miatt elveszni engedik. — *Fáhel* örömmel halgatá az ifiu arabnak az *osmanok* elleni gyűlölségét, te vitéz férfiu vagy, monda ő, 's a' jelen pillanat óta legbecsültebb barátim közzé számítlak. — A' két ellenséges arabs vezér közt alig végződék e' rövid beszélgetés, midőn a' török vezér *Mutselim* köntössétől megfosztatva és reszketve a' sátorba vitetett. A' vezér béléptével *Fáhel* felemelkedett egy kevésbé ülő helyéről, 's a' fogoly török vezérnek rangjához illő öltözetet parancsola adadni. Ezután innepélyesen megigéré 's megnyugtató a' vezért hogy semmitől ne rettegjen, mert bántódása nem leszen, 's egy pipát és egy finzsia kávét adott neki, e' mellett még egy néhány kovásztalan pogácsákat is, melyeket az arabok közönségesen kenyér helyett használnak. A' fain asztalhoz szokott *Mutselim* megtöré a' neki adott kovásztalan pogácsákat, enni akart azokból, de a' szokatlan eledelt telyességgel meg nem izelítheté, és több sükeretlen próbák után végre vissza-adá azokat 's kinyilatkoztató hogy azokból egy falatot sem ehetik-meg. — Hogy hogy? monda neki kemény hangon *Fáhel*, te nem eheted a' mi kenyereinket, 's még is irigyli ezt tollünk a' te urad. — E' rövid szemrehányás után, mely *Mutselimre* méj bé nyomást látszott

tenni, *Fáhel* a' legválogatottabb étkeket tette a' fogoly vezér elébe, 's egész fogsága ideje alatt illő tisztelettel 's a' legnagyobb jó szívűséggel bánt vele. — A' basa csufos megverettetése bosszujában, azon barátságos elfogadás mellett is melyel vezérével bántak, igyekezett bosszút állani, 's többszörös hadikészületeket tett, de ezen fenyegető készületeket csak oly czélból tette hogy megverettetéséből szenvedett gyalázatját felejekenyességbe boríthassa vagy legalább kissebítse. Jól látta ő hogy a' parasztok kik kormányja alól magokat nyilvánosan kihúzni nem mérészték, parancsára ugyan fegyvert fognak, de a' legelső összezsapásra szélyel szaladnak, 's hogy a' török sereg csak rablás-hoz és pusztításhoz ért, azt is igen jól tudta. E' szerént *Fáhel* megbosszullása távolabbi időre halasztatott, 's az alatt a' basa visszahivattatott, és egy messzirtományba tettetett által kormányozónak. — Ez idő alatt a' török vezér *Mutsellim*, *Zorban* nem annyira fogságban ült, mint parancsolójának dühe ellen itt biztos menedék helyet tanált, mivel a' basa megverettetése gyalázatját végre a' szerencsétlen vezér vérével akarta lemosni. Végre csak ugyan *Fáhel* jó indulatjának számos jeleivel tetézve visszaküldötte őtet. Az új basa e' nemes tett által megilletődve, vagy talán hasonló megverettetéstől tartva mint a' milyet hivatali megelőzője szenvedett, igen okosan elfogadá azon önkéntes adót a' mit *Fáhel* azon feltétel alatt ígért

fizetni ha az ő népének megengedtetik, hogy szükség feletti gabonáját, juhát és vaját *Haleb* lakossainak eladhassa.

Mehemed Ali éles belátásánál fogva, mit tőle megtagadni nem lehet, hamar megesmerte a' *Beduinek* hadi vitézségeket, de különböző történetek gátolták őtet hogy ezeket különböző csatázásaiban használhassa, sőt még most is csak igen kevés számu arabsok állanak parancsa alatt, és a' *Nilus* fojótól nyugotra fekvő nép törzsökök, ma is bárdolatlanok 's oly kevésbé szenvedik a' fenyítéket, hogy a' vice király ezeket inkább ellenégeinek mint alatt valóinak kéntelen nézni. Midőn a' vice király *Cairoból Alexandriába* vagy innen oda utazik, olykór útját a' pusztákon keresztül folytatja, de ilyenkor nem csak hogy minden lehető eszközt használ utja siettetésére, hanem álköntösbe is rejtőzik mivel rendszerént csak nagyon kevés számból álló kísérete lévén, ha ezen mindég részen álló rablóktól megesmértetnék, tösténti halál martalékja lenne. — *Mehemed Ali* és fia minden lehetségest elkövetnek hogy az arabs néptörzsököket magok részekre hódítsák, sőt némelyek azt erőssítik, *Ibrahim basa* oly igen bizik az arabsokba, hogy egyik gyermekének nevelését is ezekre bizta oly czélből, hogy a' pusztában sanyaru élet módhoz szokjon. — A' *basa* mi előtt által látta volna hogy ezen vándor arabs nemzetségek katonai kinézései kivitelére menyiben használtathatnának, a' feketék tartományára függeszté fi-

gyelmét, kiket is katonai plánta oskolákban derék katonákká reméllett formálhatni. — De azon fekete rabszolgák kiket *Egyiptomban* és *Syriában* házi munkákra szoktak fordítani, ezen hidegebb éghajlatot csak úgy állhatják-ki, hogy őket jól öltöztetik, jól táplálják, és éjjelenként kőfalak 's meleg takarók által oltalmazzák a' hidegtől, a' háboru sanyaruságait éppen ki nem állhatják. Minden látható betegség nélkül apránként csak szétolvadnak hadi sorjaik, 's míg az ellenség magát mutatná az egész sereg már föld alá temettetett. — Még a' *Fellák*-nak sincs oly erejek mint az arabsoknak, mit csak ép ifúság és egészség adhatnak, 's midőn seregestől felfegyverkezve utaznak, tagjaikat csak úgy vonják magok után mintha nekik legkisebb mozgás is terhekre volna, és az arabsok midőn a' török parasztokkal együtt utaztak keresztül pusztákon, gyakran tapasztalhatták, hogy ezek sem a' hévséget, sem az utazás terheit nem tűrhették, 's már fáradva és ellankadva voltak akkor, midőn az arabsok igen vidámok 's a' testi mozgás által még megfrissülve voltak. De egészen másként van a' dolog midőn *Beduinek* utaznak kik a' nap égető melegéhez hozzá szokva, 's a' vidámság és erköltsi elevenség mint meg nem szorított szabadságok természetes következése által szünteleni ifju virgonczságban tartatva, oly könnyen lépdelnek a' forró homokon mint meganyi rugos visszapattanosággal bíró deszka padlázaton. Gyakran és

sokan gondolkoztak már azon történetelkövetkezéséről, mely Törökország jelen helyzetében felette messze nem is lehet, t. i. *Egyiptomnak* Orosz-ország általi megtámadtatásáról. Minden más elnézéseket vagy szemléleteket e' részben félre téve bizonyos az, hogy a' forró éghajlat épen azon befolyással és következássel lenne az orosz screegre nézve, mint a' fagyos tél volt Napoleon katonáira; egy muszka hadsereg hideg éghajlata szokásaihoz 's hibás mértékletlenségeihez, kicsapongásaihoz szokva, egy egyiptomi nyár égető melegét soha kinem állhatná. — A' francziák a' *Berberei* partjain minden hősi bátorságok, minden hadi mesterségeik mellett is úgy tapasztalják hogy a' *Beduinek* meghódíthatatlanok, pedig ezek csak gyenge korcsfajzatok, valódi semmik, a' keleti puszták, a' köves *Arabia* lakóihoz hasonlítva. — De mind ezen arabs népek és nemzetségek bizonyosan *Mehemed Ali* zászlója alá gyűlnének, ha őtet tulajdon birodalma közepette az oroszok megtámadnák, és ezt *Hussein* bása és a' nagy vezér minden fenyegetőzéseik mellett is igen jól tudják. Nincs oly török hadvezér vagy general, bár mely nagy bár mely számos hadierő álljon is parancsa alatt ki *Mehemed Alit* haddal megtámadni mérészelné, mihelyt tudja hogy a' *Beduinek* mellette vannak. — Ha nem tekintjük is az ők vitézségeket 's azon ügyességeket, mi szerént az ellenséget ütközethen szünetlen megtámadják és nyugtalanítják, ők igen könnyen

visszavonulnak puszta sivatagokba, hová őket senki nem követheti, és viszont nagyobb számmal, 's megújított erővel jelennek-meg-őtőlől őket senki nem gyanithatta volna. — Az első tekintetre megesmerszik hogy a' *Beduin* harczra és hódításokra született. Férfias tekintete, kemény nézése komoly vonásai, könnyen mozgó izmos test alkotja, mindennek nyilván mutatja hogy a' *Beduin* hasznos szövetséges és barát, de veszedelmes ellenség lehet. Lelki tulajdonai egészen megfelelnek testi minémüségének; ő bátor, és ábrándozó, 's szoros vallásos buzgósága által belsőleg meglévén arról győződve hogy az *Isten* őtet elősegíti, semmi veszély, semmi sanyaruság vissza nem rettentí. — Nagy ragaszkodással van vezéréhez, és egy ügyes hadvezér mind egyikbe oly lelkesedést önthet, mely által a' közember is nagy tettek hősse lehet. Mint közönségesen minden ábrándozot úgy a' *Beduineket* is inkább érdekli és ingerli oly jutalom mely dicsvágyainak tömjénez, mint minden más gazdagságok, és a' sivatag puszták közepette is a' *Beduin* dicsőség után, a' szép, a' nagy, hír névért epedez, 's legfőbb kívánsága hogy nagy tetteit hazája *bárdussai* halhatatlan énekekben dicsőítsék, mely hős énekek ő reájok varázshatással bírnak.

Jádzó kártya királyi rendelés helyett.

Skotziai 's azután ángliai királyné Mária, mint a' r. catholika religionak a' tulsá-

gig buzgó és hatalmas pártolója, nagy keménységgel viseltetett a' protestánsok ellen, melynek nyilvánosabb kimutatására, Cole nevü Doctort — mint különös bizott emberét — egy commissioval Irlándiába is elküldötte. — Doctor Cole, a' maga útazása közben, Chesterben egy vendég-fogadóba szalván: két magistratusi személyektől, köz tiszteletben járó személyhez illendőleg, köszöntetett, a' kiknek egyszersmind a' maga küldetésének okát elbeszélte, sőt hogy arról bizonyosabbakká tegye egy skatulját vett ki úti ládájából, ezt mondván: ebben egy vérrrel írt rendelés van az Irlándiai eretnekék és protestánsok ellen. — A' vendég-fogadósné — a' ki buzgó protestáns vala, 's a' kinek ezen kívül protestáns testvére is volt Dublinban — ezen beszédet az oldalszobában halván, nem kevésbé megrettent. Melyre nézve hirtelen ilyen fortélyt gondola, hogy midőn a' Doctor a' háza menő magistratusi személyeket a' kapuig kikísérte sebesen a' skatulját felnyitotta, 's a' királynéi rendelést abból kivévén, egy jádzó kártyát tett helyibe, 's így, a' mint volt, bécsinálta. — Cole úgy találván a' skatulját, a' mint az asztalon hagyta, belé sem tekintett, hanem felkészült, 's útját folytatván 1558ban oct. 7kén szerencsésen megérkezett Dublinba, a' hol egyenesen a' város kastélyába menvén, a' helytartónak és az egész igazgatásnak tudtára adta a' maga küldetése czélját: — ezután által adta nékik a' skatu-

ját is olyan követeléssel, hogy az abbani rendelést a' titoknak olvasná-fel. — De mindeneknek nagy csudájára nem kapának egyebet abban, hanem egy jádzó kártyát pappirosba takarva. — Miután tehát Doctor Cole szentül erőssítette, hogy abban egy irásba foglalt rendelés volt a' protestánsok üldözésére és nyomására, de ő nem tudja, hogy hol maradott, — a' helytartó ezt mondta: tehát egy újjabb rendelésre kell várakoznunk az udvartól, — az alatt a' kártya itt maradván, közgyűlésünkben játszodhatunk vele. — Doctor Cole szégyenülve visszatért, hogy újabb rendelést hozzon, mely néki újra kezibe is adatott. — De minekelőtte ismét Irlandiába érkezett volna; meg holt a királyné Mária, és az ő testvére Erzsébet (a' ki igen buzgó protestáns volt) következett az uralkodásra. — Miután Er'sébet ezen történetet megtudta, a' fogadósnét — a' ki ilyen furcsa játéki tréfát ejtett — maga eleibe hívatta: esztendőnkénti nyug-pénzt rendelt néki, minthogy az által az Irlándi protestánsokat kevés időre is a' nyomorgatásoktól és üldözésektől megmentette.

Ostoba inas és hasonló úr.

Egy inas a' reá bizott dologban (melyet csak ugyan az ura eléggé fülibe rágott) igen rosszúl járt-el; melyért haragjában az ura így szidá-meg: te ostoba tökfő! ha csak ugyan másszor is egy ilyen szamarat kellene küldenem: inkább magam mennék helyette.